

GOSPODIN TI DAO MIR

Dokument
Generalnoga kapitula OFM
Asiz, Duhovi 2003

Generalna kurija OFM
Rim 2003

Predgovor generalnog ministra

Predraga braćo,
«Gospodin vam dao mir»!

Prošlo je nekoliko tjedana od svršetka našega «Duhovskoga kapitula» 2003. To je važan događaj, ne samo zbog snažnog iskustva bratstva koje smo živjeli, nego takodjer zbog neodgodivog poziva na osobno i bratsko obraćenje koji nam je ovaj Kapitul, prvi u trećem tisućljeću, upravio.

Generalni je kapitul, osim što je nanovo pregledao *Generalne konstitucije* i *Generalne statute*, potvrdio i dokument «*Gospodin ti dao mir*» (*Sdp*) koji vam, nakon završne preradbe koju je snagom mandata Kapitula učinio Generalni definitorij, s radošću predstavljam. Dokument naglašava poziv na obraćenje na izričit način: «Zapažamo potrebu – kaže se u br. 2. – da ne ublažujemo proročke riječi evandjelja kako bismo ih prilagodili nekom ugodnom stilu života; štoviše želimo prihvatiti Duha, osjetiti unutarnju evandjeosku neodgodivost da ‘se rodimo nanovo’ (usp. Iv 3,3) na osobnoj i ustanovnoj razini». «U svoj život i u svoje djelatnosti – čitamo u br. 1. – želimo utjeloviti tu Riječ koja prebiva u srcima našim».

«Nanovo se roditi», «ponovno poduzeti put evandjeoskoga razlučivanja», da «bismo se vratili na bitno» i da «bismo ispunili zadaću koja nam je povjerena u našem dijelu povijesti»: evo nekih od neodgodivih poziva Kapitula koji očekuju stvaran odgovor u našem životu, da bismo tako s

radošću vjere, dijalogom, itinerancijom, evangelizacijom i svetošću u bratstvu (usp. Sdp 2. dio) – kao Manja braća – mogli odgovoriti izazovima koje nam upućuju tržišno gospodarstvo, nasilje, fundamentalizam i kultura slike (usp. Sdp 1. dio).

Sukladno onom što je Kapitul predložio, dokument «Gospodin ti dao mir» je popraćen tekstovima za osobno i bratsko razmišljanje uz pomoć tekstova uzetih iz dokumenata Crkve i Reda kao i niza pitanja koja mogu olakšati bolje usvajanje kapitulskog dokumenta.

Kao metodologiju za korištenje Dokumenta predlažem kako slijedi: započeti s osobnim čitanjem predloženih navoda, nastaviti s razmišljanjem, također osobnim, o tekstu Dokumenta uvažavajući oblikovana pitanja. Kao drugi korak, u unaprijed naznačeni dan, neka se zajednički proučava dokument i neka se u bratstvu odgovori na pitanja koja se odnose na sam život. Bila bi jednako dobra stvar kad bi svaki od braće napisao osobne odgovore i kad bi se na kraju bratskoga susreta napravio spoj tih odgovora. Obje priloge proučavanja treba činiti u ozračju meditacije i molitve.

Neka nas Duh Sveti osposobi da razlučujemo znakove vremena i neka nam dadne potrebnu snagu da, svojim stavovima i riječima, budemo nositelji Mira i dobra u bilo kojem mjestu i prilici u kojima se nalazimo.

Rim, 25. srpnja 2003.

Na svetkovinu sv. Jakova Apostola

Fr. José Rodríguez Carballo, ofm
generalni ministar

Prot. 093474

ZAVARŠNI DOKUMENT

Uvod

«U početcima Reda, dok je Franjo nekom zgodom išao s jednim bratom koji bijaše jedan od prve dvanaestorice braće, dotični je brat idući putem pozdravljao muškarce i žene, a i one koji su se nalazili u polju, pozdravom: ‘Gospodin vam dao mir!’» (LP 67; OS 26).

1. Mi, Manja braća, na početku trećeg tisućljeća okupljeni u Porcijunkuli iz 102 različite zemlje, dok Franjevačka obitelj slavi 750. obljetnicu smrti sv. Klare, želimo si ponovno posvijestiti i otkriti zahtjevne posljedice poziva da naviještamo Evandjelje Gospodina našega Isusa Krista. U stanju rastrganog i trpećeg čovječanstva na poseban se način sjećamo Franji objavljenoga pozdrava: «Gospodin ti dao mir». Kao u Pavlovo vrijeme i danas čovječanstvo na izvanredan način trpi «porodajne boli» u iščekivanju da bude oslobođeno ropstva raspadljivosti da bi sudjelovalo u slavnoj slobodi sinova Božjih (usp. Rim 8,18-25). U svoj život i u svoje djelatnosti želimo utjeloviti onu Riječ koja prebiva u našim srcima i koja je skrivena «u njivi svijeta i ljudskih srdaca» (3 PA 7). «Svim srcem i svom dušom, svim umom» (NPr 23,23; usp. Mt 22,37) želimo postati jekom Božjega «da» stvorenju; njegova pogleda na sve stvari i njegova proglasa da su sve one «dobre» (usp. Post 1,31); njegove potpune soli-

darnosti sa svima po rođenju, životu, djelovanju, smrti i uskrsnuću Gospodinovu (usp. OKI 45); njegova potpunoga «da» svim stvorenjima da žive u miru i u pravednosti (usp. 1 Kor 15,28). Zalažemo se da tu poruku nade utjelovimo u zbilji našega osobnoga i bratskoga života, u napor da narode, uključivši i neprijatelje, približimo miru i dobru.

2. Zapažamo potrebu da ne ublažujemo proročke riječi evandjelja kako bismo ih prilagodili nekom ugodnom stilu života; štoviše želimo prihvatiti Duha, osjetiti unutarnju evandjeosku neodgodivost da ‘se rodimo nanovo’ (usp. Iv 3,3) na osobnoj i ustanovnoj razini. Zajedno sa svim muškarcima i ženama dobre volje (usp. Lk 2,14; GS 22) osjećamo se uključenima u postupak stvaranja novog doba, novog navještaja života i odnosa utemeljenih na pravednosti i ljubavi, kao putove prema miru. U tom surječju priznajemo neodgodivost da se vratimo bitnom našega iskustva vjere i naše duhovnosti kako bismo hranili, po osloboditeljskoj ponudi evandjelja, naš podijeljeni, nejednaki i smisla gladan svijet, onako kako su to u svoje vrijeme učinili Franjo i Klara iz Asiza.

3. Ne možemo se zadovoljiti time da veličamo djela naših predaka; radije se trebamo nadahnjivati na njima da ispunimo zadaću koja nam je povjerena u našem povijesnom dijelu (usp. OP 6; 2 Čel 214). Vrjednovati te nakane i pokazati nove putove stvaralačke vjernosti to su zadaće našega Generalnoga kapitula 2003. godine. Stoga prihvaćamo poziv što nam ga je uputio Ivan Pavao II. u svojoj Poruci Kapitolu: «Privlačnost Franje i Klare za mlade je velika, i treba je iskoristiti da naraštajima trećeg tisućljeća predloži ‘ozbiljnije razmišljanje o bitnim vrijednostima života. One svoje jasan sažetak imaju u odgovoru koji je svatko pozvan dati na Božji poziv, osobito kad taj poziv potiče potpuno predanje sebe i svojih snaga poradi kraljevstva Božjega’ (NMI 46)» (Poruka Gen. Kapitolu 5).

4. Ovaj je Kapitul produbio Izvješće Generalnog ministra «*Vocavit nos Deus ut eamus per mundum*» i ocijenio je hod Reda u posljednjih šest godina. Očitovali smo svoju volju da nastavimo u započetom pravcu našega bratstva, onako kako je naznačen u *pet prioriteta Reda* jer vjerujemo da su oni i nadalje «ključ čitanja» da bismo živjeli svoj identitet i da bismo razumjeli očekivanja svijeta: 1. Duh molitve i pobožnosti; 2. Zajedništvo života u bratstvu; 3. Život u malebnosti, siromaštvu i solidarnosti; 4. Evangelizacija – poslanje; 5. Formacija. Pozivamo svu braću da pažljivo promišljaju i proučavaju sadržaje toga *Izvješća* kao poticajnog vodiča obnove i promjene. Uz to smatramo korisnima i knjige Službe za dijalog i prikazivanje posvećenoga života koji se nalaze u tekstovima Plenarnog vijeća Reda (Guadalajara 2001.), jer čine vrijedan spoj hoda traženja.

5. Završni dokument Kapitula smješta se na isti pravac i prihvaća iste izazove. Naša je zadaća naglasiti neke značajne teme nastale u dijalogu braće pristigle u Franjinu zemlju sa svih strana svijeta, za vrijeme jubileja naše sestre Klare i pod zaštitom Svete Marije Andjeoske. Dajući veće značenje vrhovnoj zapovijedi ljubavi kao putu mira i spašenja (usp. Mk 12,29-32), pružamo ga svojoj braći i svim sestrama Franjevačke obitelji i onima koji se osjećaju privučeni dubokom suvremenošću naše karizme.

Zdravlje s novim znakovima neba i zemlje

«... zdravlje s novim znakovima neba i zemlje koji su veliki i izvanredni kod Gospodina, a mnogi ih redovnici i drugi ljudi drže». (1 Pku 3)

6. Bitni element kršćanskoga hoda je trajna sposobnost da se ispituju znakovi vremena i da ih se tumači u svjetlu evandjelja (usp. GS 4; GGKK 102 §2; SRS 7; VC 81). Dogadjaji života označavaju neko određeno razdoblje povijesti; kršćanin osjeća da ga Bog kroz te događaje proziva i poziva da na njih dadne evandjeoski odgovor. Znakovi vremena su, dakle, bljeskovi svjetla prisutni u tamnoj noći naroda, svjetionici proizvodjači nade. Tko ne iščitava znakove vremena u opasnosti je da se zaustavi, da se ponavlja, da uništi najdublje snove, da malo pomalo izgubi prijelaznu radost vjere. Umijeće da ih protumači za kršćanina je evandjeoski zahtjev: *«Lice zemlje i neba umijete rasuditi, kako onda ovo vrijeme ne rasuđujete?»* (Lk 12,56). Gospodin nas poziva da njegov glas slušamo u događajima povijesti, da zamjećujemo njegovu uvijek djelatnu prisutnost da bismo riječju i životom naviještali ono što smo vidjeli i čuli (usp. 1 Iv 1,1; GG KK 89.93 §2). Stoga znakovi zahtijevaju prepoz-

navanje, čitanje, tumačenje i prosudbu na osobnoj razini i na razni bratstva (usp. OA 3; RFF 32).

7. U toj se perspektivi osjećamo pozvanima da, u svakom vremenu i na svakom mjestu, poduzimamo put evanđeoskoga rasudjivanja: «sve provjeravajte: dobro zadržite» (1 Sol 5,21). To rasudjivanje valja činiti u dvostrukoj perspektivi: s jedne strane imati na umu osobne i društvene ustroje koji se opiru životu kako bismo ih prijavili i doprinijeli njihovu nadilaženju; s druge strane, otvoriti oči vjere i nade kako bismo, usred krize, uhvatili snove čovječanstva koji se bude kako bismo im dali prostora u svom životu i tako predujmili Kraljevstvo koje je naviještao i živio Isus Krist. Treba, znači, «razlučiti ono što dolazi od Duha od onoga što mu je protivno» (VC 73). Kao što je činio Franjo Asiški koji se, kaže nam njegov službeni životopisac, svima činio «čovjekom drugoga svijeta» (1 Čel 36), živi predujam svijeta koji je moguć svima. Budemo li sposobni čitati znakove našega vremena u svjetlu evanđjelja, moći ćemo i mi sami biti čitljivim znakovima života za svijet žedan «*novih nebesa i nove zemlje*» (Iz 65, 17; Otkr 21,1).

8. Ivan Pavao II. pozvao je posvećene osobe našega vremena da «*ponovno odvažno predlože poduzetnost, domišljatost i svetost utemeljitelja i utemeljiteljica kao odgovor na znakove vremena koji se pojavljuju u današnjem svijetu*» (VC 37); da se ne ograniče na to da čitaju znakove, nego da pridonese «*izradbi i ostvarenju novih planova evangelizacije za današnje prilike*» (VC 73).

9. Mi, Manja braća, na poseban se način osjećamo izazvanima od nekih negativnih povijesnih stvarnosti u okružju u kojemu živimo, stvarnosti koje se, zbog svoje sve općenitije raširenosti, mogu smatrati osobitima za naše doba. Zajednički nazivnik takvih stvarnosti je odbijanje onoga što je različito, isključivanje drugoga, sustavno nijekanje drugo-

sti. Ipak pozoran pogled uspijeva naslutiti i znakove života i nade: ustrajno i stvaralačko traženje uključivanja, bliskosti, zajedništva, prihvaćanja, bratstva, hoda istinskoga mira.

Između tržišnog gospodarstva i gospodarstva solidarnosti

10. Jedna bjelodana stvarnost u našem globaliziranom svijetu je gomilanje moći i bogatstva u rukama nekolicine, zbog čega je opće dobro samo dobro nekih. Tržišno gospodarstvo, koje samo donosi zakone izvan etike, djeluje po logici isključivanja koja ide u prilog uvijek jednih te istih, moćnih. Velika većina stanovnika Zemlje živi na pragu životne oskudice, a uz to je po sredstvima priopćivanja izvarana u svojim željama i osjećajima kako bi ih naveli na nerazumnu potrošnju. Jaz je između bogatih i siromašnih sablažnjivo sve bjelodaniji. Zaduživanje mnogih država, kao način preživljavanja, samo je zaoštrilo problematiku: osiromašene i uz to zadužene. Najstidljivije statistike pokazuju da naš globalni gospodarski sustav zadržava u siromaštvu i u bijedi dvije trećine čovječanstva. Tržište je na isti način vezano uz kulturu neposrednoga i bez korijena.

11. Pred sustavom koji zahtjeva da sam donosi zakone bez etičkih načela, javljaju se snažna razmišljanja u traženju svjetske etike koja bi polazila od poštivanja nepovrjedivog dostojanstva ljudske osobe (usp. GS 63-72) i koja bi bila kadra jamčiti donju granicu pravednosti za sve. Posvuda je na djelu traženje ljudskih mogućnosti, različitih u vrijednosti ali koje zajednički dijele protivljenje nastojanju pogubnosti naših nečovječnih sustava: tržišnom gospodarstvu suprotstavlja se gospodarstvo s tržištem. Pred kulturnom globalizacijom raste neodgodivost ponovnog vrjednovanja bogate kulturne različitosti naroda. Pred dogadjanjem glo-

balnog tržišta i njegovih saveza s tehnologijom, traže se mogućnosti da se stvore komunikativne mreže koje bi vrjednovale medjuovisnost dobara i izvora sa svrhom omogućivanja dostojnoga života za sve, napose za najsiromašnije. Učvršćuje se globalna svijest da se neće imati toliko žudjeni mir bez pravednosti na tim razinama. U tom okružju mnogi su život dali kako bi učinili svojima snove odbačenih, kao vrhunski znak ljubavi i dosljednosti s idealom života (usp. LG 42).

Između snage nasilja i ostvarenja mira

12. Dvadeseto je stoljeće, bez dvojbe, bilo jedno od najnasilnijih stoljeća u povijesti čovječanstva. I taj se trag nasilja nastavlja danas s neuobičajenom snagom, a očiti su joj znakovi nemilosrdno razaranje prirode, prikriveni oblici isključivanja, mjesni probitci, međunarodni ratovi, borbe vjerskih skupina, genocidi, potlačenost žena, spolna zlostavljanja djece, krvave zavjere koje se skrivaju iza trke u naoružanju i toliki drugi oblici nasilja koji su u opasnosti da mir zauvijek izlože pogibelji.

13. Unatoč tome sigurno je da si suvremeni čovjek sve više posvećuje dinamiku nasilja i mehanizama da mu se suprotstavi na osobnoj i ustanovnoj razini. Mnogobrojni prosvjedi protiv nepravdi koje priječe zajedništvo, raznovrsne mreže koje zauzeto rade da se odgaja za kulturu nenasilja i poštivanja stvorenja, mali svakidašnji čini u prilog uzajamnog razumijevanja i rješavanja sukoba, muškarci i žene koji siju sjeme istine u društvenom tkivu laži... sve su to značajni znakovi nekog novog vremena koje traži da se pojavi među nama.

Od fundamentalizma do dijaloga

14. Porast fundamentalizma je jedan drugi vid našega vremena. Općenito govoreći, on nastoji zajamčiti jasnoću i sigurnost identiteta pomoću sustavnog nijekanja drugoga, različitoga; pokušava različitim putovima opravdanja skršiti vezove zajedničkog čovječanstva; važnijima smatra pripadnost određenoj ideologiji nego li pripadnost ljudskom rodu, sa zajedničkim potrebama i željama. Branitelji takve ideologije temelje se na uvjerenju da su nadmoćni: posjeduju istinu i druge, unaprijed, smatraju u zabludi; stoga ne zapažaju nedostatak dijaloga. Napast fundamentalizma je prijetnja svim skupinama i na svim područjima: znanstvenom, religioznom, političkom, gospodarskom, umjetničkom... Iz fundamentalizma dolazi nesnošljivost, podčinjenost, prinuda, dogmatizam, fanatizam, sektaštvo, seksizam, rasizam, ksenofobija i svaki oblik nijekanja ili vladanja drugim: u konačnici on je suprotnost sveopćem bratstvu, siguran put da se hrani mržnja i osveta.

15. U tom okružju kao istinski znak vremena iščitavamo zalaganje pokreta da se promiče dijalog među kulturama, naraštajima, spolovima, religijama i ideologijama sa svrhom da se pomogne uzajamno poznavanje i priznavanje i traženje zajedničkih putova, tako da se uspostavi bratski svijet u bogatim i zdravim različitostima. Na tom su području mnoge religije poduzele zaokret prema svojim najizvornijim i najčistijim osnovama, i otvorile su vrata miru i solidarnosti.

Od slike prema simbolu

16. Bez dvojbe naš je naraštaj navezaniji na sliku nego na riječ. Slike u brzom slijedu prolaze ispred naših očiju s namjerom da zarobe našu pozornost i da nas navedu da odlučujemo bez razmišljanja. Kultura slike ojačava pojav-

nost neposrednoga. Otcjepljeni od prošlosti, živimo podložni zahtjevima sadašnjosti i u nekoj jednostranoj relativizaciji vrijednosti. Naš život ne samo da je stalno označen onim što nameću i promiču sredstva društvenog priopćavanja, nego čak i najskivenije dimenzije našega postojanja postaju gradjom za pozornicu i za javnu potrošnju. Sredstva priopćavanja su usko povezana sa snagama tržišta; žive, između ostaloga, da neprekidno iznose sukobe koji se radjaju iz nasilja, posreduju sliku čovječanstva koje je uhvaćeno u klopku nekog trajnog kruga nezadovoljstva.

17. S druge strane raste svijest da kultura slike dovodi do jalovosti mašte, do svodjenja pojedinca na potrošača slika. Zapažamo kako se umnažaju alternativne ponude odgojnih prostora koji potiču maštovitu i stvarateljsku sposobnost ljudskoga bića, čuvajući naše stanje stvaratelja simbola. U našem se društvu otvara put alternativni simboličkoga zaokreta (pjesništvo, obredi, ikona, ples, glazba, pokreti) koja pomaže duboko sjedinjenje s osobnom istinom i s transcencijom.

18. U gradjanskom društvu se povećava zahtjev za etikom sredstava priopćavanja, da ona ne budu samo skupljači ljudskih nevolja, nego sredstva sposobna da pruže stvarne slike pravednosti, mira i očuvanja stvorenoga i da pridonesu stvaranju nade od sveopće važnosti i značenja.

19. Stvarnost nam potvrđuje da žito i kukolj rastu zajedno (usp. Mt 13,24-30); to čini neodgodiv poziv za evandjeosko razlučivanje da se odluči koji smjer treba uzeti naš put osobne i ustanovne preobrazbe. Krizu vjere izazvanu tom stvarnošću zamjećujemo kao trenutak milosti, kao *kairos*, koji nas potiče da

ponovno stvaramo svoje iskustvo vjernika u skladu s izazovima kriznih razdoblja. Prilika je to da kušamo *credo* koji će učiniti da se istkane cjelovitost osobe i koji će je pridobiti za mir i dobro. Kriza etike se jednako tako gleda kao trenutak milosti kako bi se razvila nova etika života, etika dosljednosti koja bi posredstvom hoda uskladjivanja i uključivanja nadvisivala rascjepkanost: misli i djela, molitve i djelovanja, riječi i zalaganja, vjere i života, težnja srca za vjerom i nadom i njihova utjelovljenja u vidljive oblike (djela, obrede, ustroje).

Odgovor manjega brata

20. Na ovom smo Kapitulu komunicirali na različitim jezicima, tumačili tekstove polazeći od pretpostavki ponekad oprečnih, i u svom smo životu prepoznali mnoge negativne elemente našega društva. Žaloste nas nasilje i potrebe svakidašnjega života u svakom kraju svijeta. U svom tijelu dijelimo tjeskobe i strahove koje proživljavaju naši suvremenici. Društveni razdori o kojima smo govorili postoje također i među nama i u osobnom životu braće s kojom živimo. Ima otpora ujedinjenju vjere i života. Postoje napetosti među nama kad se, u svijetu koji se stalno mijenja, odlučuje o tome kako uskladiti stvarnost općeg bratstva s naslijeđenim ustrojima Reda. Priznajemo stalnu potrebu da stvaramo prostore većeg povjerenja koji bi pomagali uzajamno jedinstvo. Sama naša tijela nose znak Tau. Život Manjega brata je život u trajnom obraćenju.

21. Tko je Manji brat u ovom trenutku povijesti i u ovom svijetu punom znakova i suprotnosti? Koji je osobiti oblik svjedočenja evandjelja? Koji treba biti naš izraziti doprinos? Za vrijeme Kapitula smo nastojali odgovoriti na ta pitanja koja dotiču najdublje antropološke i duhovne korijene našega poziva. Polazeći od *Izvješća* Generalnoga ministra stavili smo u pet točaka svoje razmišljanje oko odgovora vjere koji naše vrijeme zahtijeva: Manji je brat osoba vjere,

dijaloga, putujuća, osoba koja s radošću prenosi poruku i koja živi znak svetosti bratstva. Tih pet elemenata, međusobno povezanih, čine duhovnu simboličku alternativu poslanja koje nastojimo živjeti u Crkvi i u svijetu. Započinjemo, kao Franjo, s našim životom vjere.

Radost vjere

«Promotri, o čovječe, na koju te je uzvišenost postavio Gospodin Bog jer te je stvorio i oblikovao na sliku svoga ljubljenoga Sina po tijelu, i na svoju priliku po duhu» (OP 5,1).

22. Stvoren na sliku i priliku Božju, Manji brat se pita o samom sebi i svom podrijetlu: *«Tko si ti, Gospodine? I tko sam ja?»* (usp. CV, 3. *Razmatranje o ranama*). Kroz razmišljanje, formaciju, iskustvo i život u Crkvi, Manji brat otkriva da njegov oblik života započinje poticajem Boga koji nas poziva na postojanje, na spasenje, na sami život Trojstva. Takav je poticaj milost velikodušnosti Boga. Privukla nas je «milina» Boga. Kušali smo njegovu hranu u svakodnevici našega života i posadašnjujemo je ukoliko smo su-ljubitelji s Njim (usp. Duns Skot, Ordin. III dist. 28). Zahvaćeni tim darom ljubavi pokrenuti smo zakonom uzajamnosti koji nas sili da pozivamo druge da s nama dijele tu duboku radost. «O, Ljubavi koja ljubiš/ koja ne nalaziš tko bi te ljubio!» (usp. Jacopone da Todi, Laude 79,5; 2 Čel 196).

23. Za vrijeme Kapitula dvije su biblijske slike izrazile tu velikodušnost trojstvenog života Boga.

a. Slika krštenja Gospodinova za vrijeme kojega se sluša kako «odozgor» dolazi Očevo zadovoljstvo: *«Ovo je Sin moj, Ljubljeni! U njemu mi sva milina!»* (Mt 3,17). Početak poslanja Gospodinova je «radost koju Otac ima u Sinu, i radost koju Sin ima u Ocu, a to je

Duh» (Timothy Radcliffe, *Mir i radost*). U srcu života Boga nalazi se nezadrživa radost.

- b.** Slika Večere Gospodnje u kojoj, usred krize svojih učenika, Krist, taknut Duhom, izgovara riječ ljubavi popraćenu jednako tako činom ljubavi: pere noge svojim učenicima (usp. Iv 13,1-20) i daje im samoga sebe: «Ovo je moje tijelo koje se za vas predaje; ovo činite meni na spomen» (Lk 22,19).

U obje slike susrećemo radost vjere koja se preobražava u dar: ponizni sluga je sposoban trpjeti i nositi križ – kako bi drugi imali život – kao vrhunski izraz svoje ljubavi. «Svi, braćo, gledajmo dobrog pastira koji je, da spasi svoje ovce, podnio muku križa» (OP 6,1; usp. Iv 10,11).

24. Stavimo te biblijske slike na prvo mjesto da, u ovom vremenu osobnih strahova, društvenih razdora i gubitka smisla postojanja, «objava odozgor» ponovno zasvijetli kao rasprnuće svjetla usred tame svijeta. Osim toga, obje su slike središnje u našoj baštini bratstva, vladanja i poslanja (usp. OP 4; 2 P 6-13), triju ključnih tema ovoga Kapitula; one su leća za tumačenje «znakova vremena» i za shvaćanje kako ponovno stvoriti značajnost našega postojanja usred kulture neposrednih i prolaznih slika. U tim snažnim biblijskim slikama vidimo da vjera nije neka uredba niti jednostavni asketski projekt, nije vodjena slikama sredstava priopćivanja, često bremenitim nasiljem i prilagodjivanjem. Ona ima neki drugi izvor: odražava se u povijesti Isusa koji nas poziva da unidjemo u njegovo krštenje da dobijemo radost Oca i obnoviteljsku snagu Duha. U nasljedovanju Isusa Krista pozvani smo ne samo da darujemo nego i da se darujemo drugima (usp. 1 Pt 2,21; NPr 1,1). U itineranciji i u dijalogu dijelimo život sa svojim bližnjima i pružamo svoj najbolji napor da s njima stvaramo alternativnu kulturu znakova kadrnih da šire radost i čežnju za životom. «Ništa od vas ne zadržite za sebe, da vas cijele primi onaj koji se vama cio predaje» (PBr 29).

25. Okupljeni u Porcijunkuli, uronjeni u ozračje molitve Sv. Damjana i hodočasnici ulicama grada Asiza, imali smo mogućnost svojim očima vidjeti i srcem dotaknuti simbolična središta našega života sljedbenika Franje i Klare. Ovdje smo prepoznali govor znakova Boga koji nas poziva da budemo nositelji radosti, zajedništva i solidarnog uzajamnog dijeljenja. Vjera nije samo spoznaja, nego uvijek otvoreni dijalog između Boga koji govori čovjeku u povijesti i čovjeka koji odgovara Bogu iz povijesti: savez se nastavlja (usp. Heb 1,1).

Manji brat u svojoj dubini ima iskustvo vjere kao sudjelovanja u Očevoj mudrosti i radosti razlivenima na sve stvorenje. Manji brat motri sliku Sina utisnutu u bližnjega i otkriva, u ponovnom slaganju i u zajedništvu različitosti, nastanjenost Duhom. Vjerom Manji brat vidi da «je u svakom stvorenju skriveni Bog» (usp. sv. Bonaventura, Put duha k Bogu, pogl. I-II).

26. Na ovom Kapitolu želimo još jednom ponovno potvrditi svoju odluku da ćemo svoju formaciju, svoj život u «svetosti bratstva», svoj način evangeliziranja, polazeći od tih središnjih slika, usmjeravati u svjetlu istine trinitarnoga života. Utjelovljujući te slike vjere, učinit ćemo vjerodostojnim Božji život; naš život s drugima, dar mira; sam naš život, pjesma radosti, također i onda kad će naše suze ispirati rane onih koji su pogodjeni nepravdom. *«Zaista, zaista, kažem vam: vi ćete plakati i jaukati, a svijet će se veseliti. Vi ćete se žalostiti, ali žalost će se vaša okrenuti u radost»* (Iv 16,20).

27. Želimo, napokon, naznačiti posebne dimenzije života vjere koje u naše vrijeme trebaju biti naglašene.

- a.** Život vjere je zajedničko dobro koje dijelimo posredstvom naših kultura, jezika i nacionalnih identiteta. Manja smo braća, a taj identitet nadilazi naš nesve-

- čenički ili svećenički poziv. U tom i iz toga života u Bogu mi smo jedno (usp. Gal 3,28).
- b.** Da bismo bili vjerodostojan znak, naš život vjere treba uključivati cjelovitost osobe: um, srce, odnose, način na koji gledamo, susrećemo, prihvaćamo i ljubimo bližnjega (usp. NPr 23,8-11).
 - c.** Taj život vjere otvara neizmjenosti mogućnosti koje Bog pruža ljudskom rodu i u nas stavlja etički zahtjev utjelovljenja kao *«neko imanje onoga čemu se nada-mo, uvjerenost u zbiljnosti kojih ne vidimo»* (Heb 11,1),
 - d.** Kao i Franjo, trebamo moliti da primimo dar vjere i da se otvorimo dijalogu s Bogom povijesti: *«rasvijetli tmine moga srca, daj mi pravu vjeru, sigurnu nadu i savršenu ljubav»* (MpKr 1-2).

Dijalog, put k miru

«A narod si svoj hranio hranom andjeoskom; slao mu s neba gotov kruh koji je imao u sebi svaku slast i ugadjao svakom ukusu. Pokazao si svojim darom slatku nježnost prema djeci, jer je dar ugadjao svakom teku i mijenjao se u što je tko htio» (Mudr 16,20-21).

«I dok se vraćah od njih, ono što mi se činjaše odurnim pretvori mi se u duševnu i tjelesnu slast» (OR 3).

28. Stvarnost Boga prisutnog u dijalogu ukorjenjuje se u Pismu i u Franjinom i Klarinom iskustvu. U sadašnjem vremenu, označenom razdorima i patnjama, taj bitni put utjelovljenja Boga i našega obraćenja nastaje iz vjere sposobne da *vidi* «milinu Boga» u drugima, uključujući i gubavca, sposobna da s radošću *potvrdi* tu dobrotu i, u dubokom zajedništvu nastalom iz suosjećanja, sposobna da *radi* za

pravdu i mir. Dijalog uključuje sve dimenzije našega života sa stvorenjem, društvom, bratstvom i poslanjem. Kad se uspije utjeloviti u prisutnost, u riječ, u zajednicu i u rad pretvara se u rječit znak onoga mira koji ušutkava krik nasilja i mržnje (usp. Rajmund Lulski, Libro del Gentile IV, Epilogo).

29. Ovdje u Asizu, gdje su se okupili i predstavnici velikih religija, stavili smo u središte tri dimenzije dijaloga koje mogu postati čvrsto polazište za razmišljanje.

30. *Prva dimenzija.* Franjin život obraćenja, kako čitamo na početku Oporuke, nema svoj izvor u bijegu iz svijeta, ni u nekoj u tajnosti izrečenoj riječi, ni u nekom dubokom religioznom iskustvu koje treba biti prihvaćeno od nekog položaja vlasti i nadmoći, ni u povlačenju pred izazovima njegova vremena, nego u uzajamnoj izmjeni, u susretu, u dijalogu otvorenosti i prihvaćanja bližnjega, uključujući i najizobličenijeg bližnjega zbog odbojnosti i «gorčine» (usp. OR 1-3). Taj pravac trajne otvorenosti prema drugome dostiže svoj vrhunac u glasovitom susretu sa Sultanom (usp. 1 Čel 57).

Od početka do kraja njegova života Franju vodi Duh – i želi nas voditi – putem koji, s jedne strane, briše odijeljenost, samosvojnost, ovisnost o strukturama društveno prihvatljivima ali otudjujućima i, s druge strane, dovodi do stvarnog zajedništva s drugima. To je pravi odgovor koji trebamo ponuditi krizi vjere i krizi etike našega vremena. Izazvani samo da vidimo Krista, «milinu odozgor», u stanju patnje bio kojega ljudskoga bića na zemlji i da svoje lice okrenemo licu patnika i da mu, poput Franje, ponudimo blagoslov mira (usp. TD 26). Kako bismo proširili mogućnost toga dijaloga traži se naša otvorena raspoloživost da odgovorimo drugima na isti način na koji Božja pobuda uspostavlja dinamiku slobodne uzajamnosti (usp. SRS 38-40, 44-45).

Potrebna je odvažnost. Otvarajući se misteriju drugoga izabiremo da unidjemo u svetu zemlju (usp. Izl 3,5). Stoga se traži strahopoštovanje, poniznost, poštivanje, poučljivost i mir: «*Neka budu blagi, miroljubivi i čedni, krotki i ponizni, o neka sa svakim uljudno govore kako dolikuje*» (PPr 3,12).

31. Druga dimenzija. Razvoj mentaliteta dijaloga i ostvarivanje njegovih zahtjeva nužno nas stavljaju na put pročišćavanja (usp. PBr 62-65). Kao put koji osobe može udaljiti od tolikih povratnih putova osvete, predrasude, iskoristavanja i nasilja, dijalog zahtijeva predah u našim uobičajenim djelatnostima, u uhodanostima i u užurbanim oblicima odnosa koji označuju naše društvo; dijalog zahtijeva formaciju i trajnu vježbu u vještini slušanja i prihvaćanja. S dijalogom osoba napušta samosvojnost i otkriva svoju istinsku individualnost, svoj identitet (*haecceitas*) pred Bogom (Duns Skot, Ord. II. d.3, p.1, q. 5): doista, «*koliko čovjek vrijedi pred Bogom, toliko vrijedi i ne više*» (OP 19,2). Naša bratstva i naša radna mjesta uzimaju etički izazov da budu znakovi koji bude želju nekog drugog puta suživota i odnosa: put koji vodi punini života putem dijaloga.

32. Treća dimenzija. Taj put obraćenja dijalogu, utemeljen na vjeri koja je sposobna vidjeti, uključuje strogu provedbu *poslušnosti* Božjoj riječi kao Riječi koja se utjelovljuje u Euharistiji (usp. PBr 62-65), u tijelo – ne uvijek dostojnim – Crkve (usp. OR 5-13), u krhko tijelo našega bratstva (usp. PPr 10), u našu braću i naše sestre, u našega bližnjega (2 P 1). Na isti način *vlast*, koja je dar a ne povlastica, postaje *služenjem* u nasljedovanju Krista (OR 4,2). Taj dijalog obraćenja čini da se založimo u životu *siromaštva* koji nas otvara bogatstvu osobne, osjećajne uzajamne izmjene i dijeljenju dobara, čini nas takvima da prihvaćamo dar bližnjega i, istodobno, iziskuje da stavimo na raspolaganje darove koje je svaki primio: «*mjerom kojom mjerite vama će se zauzvrat mjeriti*» (Lk 6,38). Dijalogom, naša čistoća –

pročišćenje i prikazanje naših osjećaja – bit će otvorena dijalogu s Bogom, s muškarcima i ženama, s kulturama, religijama i stvorenjem. Cijelo će naše biće biti usmjereno pozdravu mira. Otkriće antropološkoga značenja zavjeta u našoj franjevačkoj baštini pomoći će nam da se danas obratimo u znakove Kraljevstva i u ljude budućnosti (VC 27).

Itinerancija, sestra mira

«U koju god kuću udjete, najprije recite: Mir kući ovoj» (Lk 10,5). «..i neka tu borave kao pridošlice i putnici» (OR 24).

33. Danas kao nikada mnogi muškarci, žene i djeca iseljavaju se u traženju boljih uvjeta života: hrane, posla, kuće, mira. U dodiru s našim ranjenim čovječanstvom osjećamo se pozvanima (usp. OR 2-3) po Duhu da poduzmemo put itinerancije jer su ta ljudska bića, braća naša, živa slika Krista koga želimo slijediti: *«Ljubav nas Kristova obuzima»* (2 Kor 5,14). Jedini teret kojega taj put solidaran sa siromasima od nas zahtijeva je izvlaštenje: *«Ništa ne uzimajte na put: ni štapa, ni torbe, ni kruha, ni srebra! I da niste imali više od dvije haljine. U koju god kuću udjete, ondje ostanite pa odande dalje podjite»* (Lk 9,3-4). Itinerancija je izražaj potpune raspoloživosti da podjemo Kraljevstvo naviještati među siromasima i da se dademo od njih evangelizirati (usp. GG KK 93 § 2; 97). Polazimo s drugima kako bismo zajedno stvorili zajednicu u kojoj se uzajamno dijele dobra. Krista gledamo u siromasima i tražimo da svi mogu uživati «milost rada» (PPr 5,1). Pokrećemo se da mirno prosvjedujemo kad ustroji ne promiču pravo na dostojanstven život. Itinerancijom prodiremo u osjetljiva mjesta gdje naše društvo doživljava velike nejednakosti i napetosti, da bismo svjedočili mir i pravednost: granice između različitih religija (kršćanstvo, židovstvo, islam, budizam, hinduizam),

podjele između bogatih i siromašnih, moćnih i slabih, robova i slobodnih, muškaraca i žena. Zajedno s tolikim muškarcima i ženama želimo biti graditelji *kulture nade i mira* (Ivan Pavao II., Angelus – 18. 11. 2001). Kao Manja braća se zalažemo da otvorimo prostore i da gradimo nove odnose koji poštuju zajedničko ljudsko dostojanstvo, koje proizlazi od Boga i određeno je da se usavrši u Kristu (usp. NPr 23,31-34). Nalazimo se na putu označenom «raspetim čovječanstvom».

34. Otkrili smo da itinerancija nije vrijednost nametnuta izvana, nego proizlazi iz nutrine našega iskustva. To doživljavamo sve više kako na razini naših bratstava tako i na ustanovnoj razini, premda ponekad zamjećujemo napast da se, zbog nesnalaženja i tame, opiremo promjeni. Odlučni smo, ipak, uporno nastojati da nas, u perspektivi vjere, promjene učine sposobnima da dijelimo sudbinu naše braće koju je današnji svijet učinio siromašnom, i da razumijemo stvarne dimenzije njihove nade.

35. Jedna je stvar, doista, sigurna: krećemo se. Na posljednjem smo Plenarnom vijeću i na ovom Kapitolu utvrdili kako se mijenja uređjivanje naših provincija i našega Reda: snažno niču mlade jedinice dok stare jedinice gledaju kako se smanjuju njihove mogućnosti; krajevi svijeta koji su desetljećima politički bili nijemi sada govore snažnim glasom. Posvetili smo velik dio svoga vremena da ispitamo odnos između onoga što smo danas i kako smo živjeli u prošlosti. Naši su se ustroji podložili postupku promjena sa svrhom da se ponovno pobliže odrede novicijati, provincije, kustodije, konferencije i odlike potrebne za poticatelje bratstava. Raznolikost jezika upotrebljivanih u liturgiji i u razgovorima je jednako tako mali dokaz razumijevanja našega identiteta kao sveopćeg-bratstva-u poslanju. Gospodarska nesigurnost, postupno smanjenje – također i zbog nasilne smrti – broja braće i drugi višestruki čimbenici opterećuju naša mjesna bratstva i pozivaju ih na medjuovisnost, na

odvažnost i na nadu protiv svake nade. S druge strane, pojavljuju se mnogobrojni projekti – i bivaju prihvaćeni – koji nastoje na nov način uskladiti vidove našega života polazeći od itinerancije, kako se može vidjeti iz svjedočanstava iznesenih u knjižici *«Od znakova vremena do vremena znakova»* (Generalna kurija, Rim 2002.). Naša unutarnja itinerancija susreće itinerantsko iskustvo naših naroda, znak zajedničkog ljudskog stanja na putu prema oslobođenju i miru. To itinerantsko iskustvo mijenja način kako smo prisutni u svijetu, naš način rada i evangeliziranja, etičke zahtjeve nužne da bismo doista bili braćom. Na tom itinerantskom putu osjećamo snažan poziv na svetost u bratstvu: *«I gdje god braća jesu ili se susretnu, neka se međusobno jedan prema drugome pokažu domaćima. I neka bez straha jedan drugom očituju svoju potrebu; jer, ako majka hrani i ljubi svoga tjelesnog sina, koliko brižljivije mora svaki ljubiti i hraniti svoga duhovnoga brata?»* (PPt 6,8-10; usp. GG KK 38sl.).

36. Itinerantske su stvarnosti našega oblika života sjeme obnove. Na ovom smo kapitulu uputili poziv da se vratimo na ono bitno našega života. Itinerancija nas poziva da imamo na umu neke «namirnice za put».

- a.** *Kontemplacija, molitva, meditacija, molitveno čitanje Pisma i Euharistija* (usp. Sv. Bonaventura, *Put duha..., Proslov 4; Il cammino verso il “luogo del cuore”*. *Appunti per la riscoprire interiorità e silenzio nella vita francescana*, Roma 2003.). Itinerancija je u životu Manjega brata prije svega unutarnji put da se osjeti istina vlastite osobe i da se sluša nedvojbena prisutnost Boga koji poziva. Stoga je to put cijele osobe prema Bogu koji stvara, spašava i oslobadja. Nabrojane stvarnosti, dakle, pomažu da hranimo svoju etiku životnim sokom prave ljubavi. Ne možemo napredovati na putu s praznim srcem: cilj će se pret-

voriti u rastresenost i izgubljenost. Koračati bez svjetla vjere donosi sljepoću i užurbanost.

- b.** *Uzajamno dijeljenje života s drugima u bratstvu.*
Koračati bez naše braće i sestara dovodi nas do odvojenosti i očaja. Jestli sami – to radja suhoćom duha. Itinerancija je put što ga prelazimo s drugima. Bratstvo je milost da ustrajemo na putu.
- c.** *Sjećanje na prošlosti koju nam posreduju naše ustanove, naša intelektualna baština, naša franjevačka duhovnost, naši zdravi običaji, naš mudri narod.* Trebamo zadržati tu povezanost s baštinom jer kretati se bez korijena radja put bez mudrosti i obzora (usp. Pietro Giovanni Olivi, *Principium I in Sacram Scripturam, de studio*).
- d.** *Stege i ustroji koji podupiru našu itineranciju.* Neophodan je odmak od užurbanog posla kako bismo se pribrali u šutnji, u pribranosti: kako bismo se usredotočili u samospoznaji, u manualnom radu, u čitanju, u učenju i u uzajamnom dijeljenju naše vjere. Bez toga predaha na putu nećemo biti kadri otkriti osušenu zemlju (usp. NPr 22, 10-26) našega srca (poduzetljivost, samosvojnost, prisvajanje, navezanost, nostalgiju, dosadu, rastresenost, ideološko traženje sigurnosti, isključivanje) niti prikladno vrjednovati sestre koje prate itineranciju: slobodu, radost, osjećaj pripadnosti, otvorenost, samopoštivanje, jasnoću misli, divljenje pred stvorenjem i pred svim što postoji kao «dar».

Radost evangelizacije

«Rasuo vas je po cijelome svijetu da riječju i djelom svjedočite za njegov glas i svima dadete do znanja da nema drugoga svemogućega osim Njega» (PBr 9).

37. Evangelizacija je milost i vlastiti poziv Crkve (usp. EN 14). Započinje sa žarkom solidarnošću Boga s ljudskim rodом i s poviješću: *«Bog je tako ljubio svijet te je dao svoga Sina Jedinorodjenca» (Iv 3,16)*. Kršćanstvo u svakom povijesnom trenutku nastoji stvaralački nastaviti poslanje Sina koji je, djelovanjem Duha, uprisutnio radost Kraljevstva. I mi smo se, vraćajući se onom bitnom naše franjevačke duhovnosti, podsjetili da je svijet «naš samostan» (SvS 63) i da je naše poslanje u svijetu da obznamimo glas i gospodstvo Božje. Stoga svoje srce želimo staviti ondje gdje je naše jedino blago: Kraljevstvo (usp. Mt 6,21; PrEr 6), i priznati Isusa za uzor svake evangelizacije i svakog poslanja. Stoga usvajamo njegov programatski govor: *«Duh Gospodnji na meni je jer me pomaza! On me posla blagovjesnikom biti siromasima, proglasiti sužnjima oslobodjenje, vid slijepima, na slobodu pustiti potlačene, proglasiti godinu milosti Gospodnje» (Lk 4,18-19)*.

Kao Manja braća ne možemo ići u svoje ime, nego kao poslani od Gospodina koji nam govori po zajednici u Crkvi. Ne želimo svojevóljno izabrati mjesta gdje ćemo stanovati, nego se dajemo zavesti od zaboravljenih samostana, od ne-ljudskih samostana gdje su ljepota i dostojanstvo osobe stalno zatamnjene (usp. NPr 9,2). Kanimo proširiti prostor svoga šatora (usp. Iz 54,2) da usvojimo radosti i žalosti najsiromašnijih i onih koji trpe. Crkva nam je povjerila poslanje da *«omogućimo rast duhovnosti zajedništva prije svega u vlastitoj sredini, a zatim u samoj crkvenoj zajednici i preko njezinih granica, trajno otvarajući i ponovno otvarajući dijalog ljubavi, naročito tamo gdje današnji svijet razdiru narodnosna*

mržnja ili ubilačko ludilo» (VC 51). Ne želimo ići kao gospodari istine, nego kao ponizni poslužitelji (usp. NPr 23,7) poruke koju smo besplatno primili i koju besplatno trebamo predati (usp. Gal 3,18). Naše srce osjeća potrebu da svima i svakom od stvorenja koja susrećemo naviještamo njihovo stanje sinova i kćeri jednoga te istoga Oca, braći našoj, nositeljima iste nade, i da dosljedno preuzmemo stvarne posljedice toga navještaja. Ono što činimo najmanjima našega svijeta, to ćemo učiniti samom Gospodinu (usp. Mt 25, 31-46).

38. Naše je najvažnije poslanje *«urođjeno u samom srcu»* našega oblika života u bratstvu i malenosti (usp. VC 25). Naš život Manje braće treba biti eshatološki znak, pri-spodoba Kraljevstva: *«Što bude dublje posvećenje Gospodinu Isusu, bratskiji zajedničarski oblik egzistencije, življe uključenje u izrazito poslanje» (VC 72)* Manje braće, toliko ćemo više biti istinski evangelizatori. *«Što se više živi od Krista, to više Mu se može služiti u drugima, probijajući se do izbočenih položaja poslanja, pa i preuzimajući najveće rizike» (VC 76).*

39. Zbog tog dubokog suglasja s osobom i djelom Isusa Krista, potičemo sve da se raduju zbog različitosti karizmi koje Duh podiže među braćom i koje se prevodi u nove oblike prisutnosti i evangelizacije. Nema ničeg suprotnijeg franjevaštvu nego što je jednooblična i istovrsna predodžba načina evangelizacije. Doista, sukladno je našoj karizmi uočiti, ohrabrivati i slaviti poticaje koji stvaralački i odlučno nastoje utjelovljivati evandjelje. U okviru evangelizacije mogu se primijeniti domislive riječi koje je Franjo rekao svojoj braći: *«Braća koja znaju raditi neka rade i neka obavljaju onaj posao koji znaju, a nije protivan spasenju duše te se časno može obavljati» (NPr 7,3).* Takodjer smo pozvani da jasno pokažemo znak pluralnosti i inkulturacije po evangelizatorskom djelovanju koje činimo zajedno sa svjetovnjacima, s muškarcima i ženama, mladima i starima.

40. Danas su osobito znakovita međunarodna bratstva koja, u mentalitetu sustavnog nijekanja drugoga, svjedoče zajedništvo među narodima, među rasama i kulturama. Imamo čvrstu želju da naš život, gdje god se nalazimo, jasno naviješta mogućnost svijeta koji prihvaća, koji je pravedan, snošljiv i izmiren.

41. Mi, Manja braća, se osjećamo snažno založenima da s poniznošću i istinom provjeravamo sav svoj život, svoje ustroje i djelatnosti evangelizacije kako bismo utvrdili svjedoče li na znakovit način duh blaženstava; suradjujemo li stvarno u preobražavanju svijeta po Božjem naumu. Znamo da Gospodin, unatoč našim nevjernostima, drži živim svoje povjerenje u nas i da nam bez prestanka govori: «Dodji!» (Iv 1,39) i «Idi!» (Mk 16,15). Dopustimo da nas on ponovno osvoji (usp. Fil 3,12).

Svetost u bratstvu

«O, kako je sveto i drago, ugodno i ponizno, umirujuće, slatko, umiljato i iznad svega poželjno imati takva brata..., Gospodina našega Isusa Krista» (1 P 13).

42. Na ovom smo Kapitolu često nanovo potvrdili da je naš oblik života prvi način evangeliziranja (usp. GG KK 87 §§ 1-2). Mi smo bratstvo-u-poslanju koje vidljivo pokazuje radost vjere u svetosti Boga koja je zajedništvo ljubavi triju osoba. «I vi budite sveti u svemu življenju. Ta pisano je: Budite sveti jer sam ja svet» (1 Pt 1,15-16; usp. Lev 11,44). Stvoreni smo na sliku Božju. U toj slici skladno supostoje jedinstvo, samosvojnost i zajedništvo. Ostvarivanje te slike je naš evandjeoski projekt bratstva-u-poslanju. «Kao što je Otac ljubio mene tako sam i ja ljubio vas; ostanite u mojoj ljubavi» (Iv 15,9). «Kada dodje on – Duh istine – upućivat će vas u svu istinu; jer neće govoriti sam od sebe, nego će

govoriti što čuje i navješćivat će vam ono što dolazi. On će me proslavljati jer će od mojega uzimati i navješćivati vama. Sve što ima Otac, moje je. Zbog toga vam rekoh: od mojega uzima i – navješćivat će vama» (Iv 16,13-15). U surječju našega bratskoga obraćenja drugima po hodu vjere, dijaloga i itinerancije trebamo davati svjedočenje Boga koji je zajedništvo u različitosti i različitost u zajedništvu.

43. Po iskustvu Franje i njegove braće i sestara, u molitvi Isusovoj primamo poziv da budemo sveti kao što je Bog svet. Milošću Isusa i na njegovim stopama naš život ostaje otvoren budućnosti. Naša je zadaća liječiti rane našega svijeta i svima priopćavati jedinstvo koje proizlazi iz zajedničkog izvora i zajedničkog usuda. «*Oče sveti, ne molim samo za ove nego i za one koji će na njihovu riječ vjerovati u mene: da svi budu jedno kao što si ti, Oče, u meni i ja u tebi, neka i oni u nama budu da svijet uzvjeruje da si me ti poslao*» (Iv 17,20-21); usp. NPr 22,54-55). Naš odgovor na pitanje: «*Tko si ti, Gospodine? A tko sam ja?*» (usp. br. 22), svoju jezgru i svoje značenje nalazi u življenju svetosti u bratstvu.

44. Taj oblik života ili *conversatio* iziskuje vjeru koja nas potiče da slijedimo put susreta i dijaloga; dovodi nas do mjesta društvenih razdora gdje se s našom braćom i sestrama sjedinjujemo u zajedničkom projektu mira i pravde (usp. GG KK 69); postaje «zrcalo i primjer svima onima koji žive u svijetu» OKI 20); utjelovljuje se u mjesta i u ustroje na mjesnoj, provincijskoj i međunarodnoj razini, gdje zajedno živimo kao «članovi jedinstvene obitelji»; preobražava se u simbol i primjer budućega života, kad ga izražavamo (usp. PPr 3,1-4; 5,2; 6,8-10; 10,2-5; OR 19-26):

- u našem načinu zajedničke molitve (usp. GG KK 23 sl.);
- u zajedničkom življenju, uzajamno dijeleći ono što jesmo i što imamo (usp. GG KK 39-43);

- u tome što smo «sluge i podložni svima» (usp. GG KK 64);
- u načinu kako se skrbimo za nemoćne (usp. GG KK 44);
- u sreći «zbog uspjeha u radu drugoga» (GG KK 42, 1);
- u obraćanju svim stvorovima i cjelokupnom stvorenju s pozdravom: «Gospodin ti dao mir» (usp. LP 101; OS 26).

45. «Gle, kako je dobro i kako je milo kao braća zajedno živjeti» (Ps 133,1). I tako smo otkrili da dužnost da budemo bratstvo-u-poslanju uključuje veliki izazov obraćenja. Posredstvom svojih ruku i jezika tražimo u svom srcu i u svom umu načine da učinimo vidljivima stvarnosti našega poziva. *«Misionarska metodologija koja susreće najveći otpor je upravo ona evandjeoska, ići svijetom dva po dva, živeći pomireni u bratstvu»* (Generalni ministar, *Predstavljanje Izvješća Kapitulatu*, III,5).

Vocavit nos Deus ut eamus per mundum

46. Završavajući naše razmišljanje, predložimo samima sebi i svoj braći da poduzmemo temeljit put trajne i početne formacije koja će studij smatrati kao jednu od svojih bitnih sastavnica (usp. RS 31), formativni hod obraćenja koje će doticati sve dimenzije našega života (usp. RFF 45). U vremenu krize vjere i etike, kao što je naše, ostajući vjerni svom vremenu, trebamo se vratiti izvorima naše baštine osvjetljene po svojim svecima, svojim uglednicima, svojim učiteljima duhovnosti, kulture i evangelizacije. Da mi znadnemo djelovati u svom vremenu kao što su oni znali djelovati u svom: oni će nas pratiti i osvjetljivati naš put.

Riječi i izazovi se čine dosta jednostavnima. Put je to evandjelja: Riječ je došla u radosti i jednostavnosti, u dijalogu i u itineranciji; došla je u malenosti da navijesti Radosnu vijest. Gospodin, riječ tijelom postala, nije smatrao nedostojnim da bude našim bratom; dao je život svoj za prijatelje svoje; uskrsnuo je da udalji naše dvojbe i naše strahove.

Jednog smo dana obećali Bogu «izbližega slijediti Evandjelje i stope Gospodina našega Isusa Krista» (GG KK 5,2). Neka nam Gospodin dopusti da i danas i uvijek rek-nemo svoj mali «da» tom velikom daru utjelovljenoga Boga.

*«Svemogući, vječni, pravedni i milosrdni Bože, podaj da mi slabi radi tebe činimo ono što znamo da ti hoćeš, i da uvijek hoćemo što se tebi svidja, da – iznutra očišćeni, iznutra prosvijetljeni i užježeni ognjem Duha Svetoga, uzmogne-
mo slijediti stope tvoga Sina, Gospodina našega Isusa Krista, i da samo tvojom milošću prispijemo tebi, Svevišnji, koji u savršenom Trojstvu i u jednostavnom Jedinstvu živiš i kraljuješ i slavno vladaš, svemogući Bog, po sve vijeke vje-
kova. Amen» (PBr 62-65).*

Kratice

Spisi sv. Franje Asiškoga

1P	Pismo svim vjernicima I (1 ^a redakcija)
2P	Pismo svim vjernicima (2 ^a redakcija)
1Pku	Pismo kustosima I
MpKr	Molitva pred križem
NPr	Ne potvrđeno Pravilo
OP	Opomene
OR	Oporuka
PBr	Pismo općem saboru braće
PPr	Potvrđjen Pravilo
PrEr	Pravilo za eremitski život

Životopisi sv. Franje Asiškoga

1Čel	Toma Čelanski, Prvi životopis sv. Franje
2Čel	Toma Čelanski, Drugi životopis sv. Franje
CV	Cvjetići
LP	Perudjinska legenda – Asiški zbornik
OS	Ogledalo savršenosti
SvSav	Sveti savez sv. Franje sa Gospodjom siromaštinom (Sacrum commercium)
TD	Legenda trojice drugova

Spisi sv. Klare Asiške

3Pag	Treće pismo sv. Klare sv. Janji Praškoj
OKl	Oporuka sv. Klare

Druge kratice

GG KK	Generalne konstitucije Reda manje braće, Zagreb, 1988.
EN	<i>Evangelii nuntiandi</i> , Apostolska pobudnica Pavla VI., 1975.
GS	II. Vatikanski sabor, <i>Gaudium et spes</i> .

- LG II. Vatikanski sabor, *Lumen gentium*.
- NMI *Novo Millennio Ineunte* - Ulaskom u treće tisućljeće, Apostolsko pismo Ivana Pavla II., 2001.
- OA Paolo VI., *Octogesima adveniens*, Apostolsko pismo, 1965.
- RFF Uredba o franjevačkoj formaciji, Zagreb, 1993.
- RS *Ratio Studiorum*. "In notitia veritatis proficere", Generalna kurija, Rim, 2001.
- SRS Ivan Pavao II., Socijalna skrb - *Sollicitudo rei socialis*, Enciclica, 1987.
- VC *Vita consecrata* – Posvećeni život. Apostolska pobudnica Ivana Pavla II., 1996.

**ZA OSOBNO
I BRATSKO RAZMIŠLJANJE**

1.

«Namjeravamo postati jekom Božjega «da» stvorenju...; njegove potpune solidarnosti sa svima; njegova potpuno-ga «da» svim stvorenjima da žive u miru i u pravednosti. Zalažemo se da tu poruku nade utjelovimo u zbiljnost našega osobnoga i bratskoga života...» (br. 1).

• **Pročitati**

«*Ispuniti zemlju Kristovim Evandjeljem*», br. 59;
Ponovno krenuti od Krista, br. 33.

• **Razmišljati**

Koje posljedice na osobnoj razini i na razini bratstva ima takvo poslanje? Koje promjene iziskuje? Naznači tri obli-ka u kojima bi se ozbiljile te promjene.

2.

«Zapažamo potrebu da ne ublažujemo proročke riječi evandjelja kako bismo ih prilagodili nekom ugodnom stilu života... Priznajemo neodgodivost da se vratimo bit-nom našega iskustva vjere i naše duhovnosti...» (br. 2).

• **Pročitati**

Cijelo *Potvrđeno pravilo*; GG KK 1 i 5; *Ponovno krenu-ti od Krista*, br. 24-25.

• **Razmišljati**

Koji je naš stav, na osobnoj razini i na razini bratskoga života, pred odlučnim zahtjevima evandjelja i Pravila? Koje elemente smatraš bitnima za našu duhovnost? Koje bi od njih trebalo pojačati na osobnoj razini u mjesnom i provincijskom bratstvu? U svjetlu uzorka zavjetovanja za koja stajališta svoga života smatraš da trebaju biti

učvršćena kako bi bolje odgovorio na zahtjeve nasljedovanja Krista?

3.

«Ne možemo se zadovoljiti time da veličamo djela naših predaka; radije se trebamo nadahnjivati na njima da ispunimo zadaću koja nam je povjerena u našem dijelu povijesti» (br. 3)

• **Pročitati**

Opomene 6 i 7; Vita consecrata, br. 110.

• **Razmišljati**

Smatraš li da mi, Manja braća, pišemo stranicu franjevačke povijesti koja odgovara našem danas? Koje bi povoljne oblike mogao naznačiti? Koji ti nedostaju? Učini dva prijedloga da se odgovori na taj poziv Duha.

4.

«Bitni element kršćanskoga hoda je trajna sposobnost da se ispituju znakovi vremena i da ih se tumači u svjetlu evandjelja» (br. 6).

• **Pročitati**

Lk 12,56; GG KK 102,2.

• **Razmišljati**

Koje posljedice za tvoj život i za život bratstva proizlaze iz tih tekstova? Po tebi, koji su najvažniji «znakovi vremena» u sadašnjem trenutku Crkve, društva i tvoga života? Koji su potvrdni znakovi «klica evandjelja» prisutni u stvarnosti u kojoj živimo?

5.

«Osjećamo pozvanima da poduzimamo... put evandjeo-

skoga rasudjivanja» (br. 7).

• **Pročitati**

Vita consecrata, br. 73; *Ponovno krenuti od Krista*, br. 12; *Novo millennio ineunte*, br. 3; *Svi ste vi braća*, III,7...

• **Razmišljati**

Živiš li u stavu razlučivanja da bi «znao razlučiti ono što dolazi od Duha od onoga što mu je protivno» (VC 73)? Kojim se sredstvima služiš u toj zadaći? Stavlja li se tvoje mjesno i provincijsko bratstvo u logiku razlučivanja? Naznači dva stvarna stajališta na kojima se temelji tvoj odgovor. Kako se tvoja jedinica postavlja pred potrebom da se naš život i naše poslanje ponovno utemelji na osnovici evandjeoskih i franjevačkih vrjednota, i pred zahtjevima da se ponovno premjere naše prisutnosti sa svrhom da ih učinimo znakovitim?

6.

Napetosti i krize koje muče današnje muškarce i žene zahvaćaju i nas, Manju braću. Čak i mi proživljavamo napetost između tržišnog gospodarstva i gospodarstva utemeljenog na solidarnosti (usp. br. 10-11), između postupaka nasilja i zalaganja za mir (usp. br. 12-13), između fundamentalizma i dijaloga (usp. br. 14-15), između zlorabe slike i izazova simbola (usp. br. 16-18). Takodjer i mi u svom tijelu osjećamo – i često tome plaćamo visoku cijenu – krizu vjere, krizu etike (usp. br. 19) i mnoge druge «negativne elemente našega društva» (br. 20).

• **Pročitati**

«*Ispuniti zemlju Kristovim Evandjeljem*», br. 190-194.

• **Razmišljati**

Kako živiš i kako žive braća tvoga mjesnog i provincijskoga bratstva te napetosti? Kao trenutak milosti koji nas obvezuje da nanovo stvaramo svoje vjerničko iskustvo kakao bismo odgovorili izazovima vremena u krizi ili kao stanje smrti? Na koji nas način pogadjaju «znakovi smrti» koje zapažamo oko nas? Nabroj nekoliko znakova nade prisutnih u tim napetostima.

7.

«Postoje napetosti medju nama kad se, u svijetu koji se stalno mijenja, odlučuje o tome kako uskladiti stvarnost sveopćeg bratstva s baštinjenim ustrojima Reda» (br. 20).

• **Pročitati**

CPO/2001., *Documento finale*, pp. 5-8; *Vocavit nos Deus ut eamus per mundum*. Izvješće fra Giacoma Binija na Generalnom kapitulu, br. 199-201.

• **Razmišljati**

Koji je tvoj odgovor pred nužnim ponovnim premjerenjem naših ustroja kako bismo ih stavili u službu života? Koji je tvoj stav i stav tvoje jedinice pred potrebama sveopćeg bratstva? Koji je stav solidarnosti – na razini osoblja, gospodarstva, doprinosa u idejama... – s projektima Reda? Kako pojačati osjećaj solidarnosti?

8.

«Priznajemo stalnu potrebu da stvaramo prostore većeg povjerenja koji bi pomagali uzajamno jedinstvo» (br. 20).

• **Pročitati**

PPr 6, 7-8; GG KK 38-42; Franjevački red danas: osvrt na stanje i pogled u budućnost, III,1; Evangelizzare nel dialogo, Linee direttive; Ratio Formationis Franciscanae, br. 70-76; Bratski život u zajednici, br. 29-35; Svi ste vi braća, III,6; Vocavit nos Deus ut eamus per mundum, Izvješće za Kapitul..., br. 202; Ponovno krenuti od Krista, br. 28.

• **Razmišljati**

Dijalog uključuje vršenje različitih krijeposti: poštovanje, poniznost, uvažavanje, prijaznost, mir. Koje krijeposti povezujem s dijalogom? Koja razina dijaloga, bliskosti i suradnje postoji u tvom bratstvu? Postoji li svijest pripadnosti obitelji: mjesnom, provincijskom, sveopćem bratstvu? Koja bi se sredstva mogla upotrijebiti da poraste osjećaj pripadnosti? Kako se formiramo za istinski život u zajedništvu u bratstvu?

9.

«Ponovno stvoriti značajnost našega postojanja usred kulture neposrednih i prolaznih slika» (br. 24) je jedan od najvećih izazova za sadašnjost i budućnost našega života i poslanja.

• **Pročitati**

«Ispuniti zemlju Kristovim Evandjeljem», br. 190-194; Ponovno krenuti od Krista, br. 12-19.

• **Razmišljati**

Što to znači za naš osobni i zajednički život? Koja stvarna stajališta trebaju obraćenje kako bi dala znakovitost našem životu?

10.

«U itineranciji i u dijalogu dijelimo život sa svojim bližnjima i pružamo svoj najbolji trud da s njima stvaramo alternativnu kulturu znakova kadrih da šire radost i čežnju za životom» (br. 24).

• *Pročitati*

«*Ispuniti zemlju Kristovim Evandjeljem*», br. 122-126; 157-164.

• *Razmišljati*

Koje znakove života želimo širiti? Na koji smo način graditelji kulture nade i mira (br. 33)? Koje nam stavove ta kultura zahtijeva na osobnoj razini i na razini bratskoga života? Koja stvarna sredstva nastojimo upotrijebiti da stvaramo takvu kulturu na prostoru u kojemu živimo i vršimo svoje poslanje kao Manja braća?

11.

«Vjera nije samo spoznaja, nego uvijek otvoreni dijalog između Boga koji govori čovjeku u povijesti i čovjeka koji odgovara Bogu iz povijesti: savez se nastavlja» (br. 25).

• *Pročitati*

Mt 13,31-32; *Novo millennio ineunte*, br. 32-39; *Ponovno krenuti od Krista*, br. 24-26; *Ratio Formationis Franciscanae*, br. 66-69.

• *Razmišljati*

Kad govorimo o vjeri, što pod tim razumijevamo? Možeš li navesti neke primjere osoba koje daju pravo svjedočanstvo vjere? U svjetlu br. 27, koje se osebnije dimenzije našega vjerskoga života trebaju jače naglašavati u naše vrijeme? Kako se formiramo za istinski život zajedništva s Gospodinom?

12.

«Dijalog uključuje sve dimenzije našega života sa stvaranjem, društvom, bratstvom i poslanjem» (br. 28).

• **Pročitati**

«*Ispuniti zemlju Kristovim Evandjeljem*», br. 157-170.

• **Razmišljati**

Kako se formiramo za dijalog? Kako se formiramo za dijalog u svim njegovim oblicima? Imajući na umu br. 30-32, naznači tri stvarna oblika za koje se osjećaš pozvanim da rasteš i misliš da bi tvoje bratstvo trebalo rasti s obzirom na dijalog kao put mira.

13.

Brojevi 30-32 Dokumenta Generalnoga kapitula nas pozivaju da razmišljamo o tri dimenzije dijaloga.

• **Pročitati**

«*Gospodin ti dao mir*», br. 30-32.

• **Razmišljati**

Izaberi tri sastavnice koje pomažu «obraćenje za odnos» ili za dijalog.

14.

«Odlučni smo, ipak, uporno nastojati da nas, u perspektivi vjere, promjene učine sposobnima da dijelimo sudbinu naše braće koju je današnji svijet učinio siromašnom, i da razumijemo stvarne dimenzije njihove nade» (br. 34).

• **Pročitati**

Ponovno krenuti od Krista, br. 23; *Ratio Formationis Franciscanae*, nn. 77-83.

• **Razmišljati**

Kako živiš i kako tvoje bratstvo živi promjene koje se događaju u Crkvi, u Redu i u svijetu? S neotpornošću ili sa zanosom?

15.

«Na tom itinerantskom putu osjećamo snažan poziv na svetost u bratstvu» (br. 35).

• **Pročitati**

Franjevački red danas: osvrt na stanje i pogled u budućnost, I; Vocavit nos Deus ut eamus per mundum. Izvješće za Kapitul..., br. 149sl.

• **Razmišljati**

Kako hraniš svoju itineranciju (usp. br. 36)? Što ti predlaže izraz «svetost kao bratstvo»?

16.

«Što bude dublje posvećenje Gospodinu Isusu, bratskiji zajedničarski oblik egzistencije, življe uključ enje u izrazito poslanje' Manje braće, toliko ćemo više biti istinski evangelizatori. 'Što se više živi od Krista, to više Mu se može služiti u drugima, probijajući se do izbočenih položaja poslanja, pa i preuzimajući najveće izloženosti opasnosti» (br. 38).

• **Pročitati**

GG KK 83-88; *Ponovno krenuti od Krista*, br. 9; *Novo millennio ineunte*, br. 40; *Vita consecrata*, br. 94-95; «Ispuniti zemlju Kristovim Evandjeljem», br. 47-104.

• **Razmišljati**

Što ti napućuje izraz «Nitko ne može dati ono što nema»? Nabroj nekoliko uzroka zbog kojih se, dok se neki probijaju «sve do prvih crta poslanja» i prihvaćaju

«najveće opasnosti», drugi plaše dovesti do kraja vlastito osebujno poslanje kao Manja braća? Koje je tvoje/naše stvarno iskustvo evangelizatorskoga bratstva?

17.

«Nema ničeg suprotnijeg franjevaštvu nego što je jednooblična i istovrsna predodžba načina evngelizacije. Doista, sukladno je našoj karizmi uočiti, ohrabrivati i slaviti poticaje koji stvaralački i odlučno nastoje utjelovljivati evandjelje» (br. 39)

• *Pročitati*

NPr 7; PPr 5; GG KK 76-82; ; *Vocavit nos Deus ut eamus per mundum. Izvješće za Kapitul...*, br. 156-160.

• *Razmišljati*

Koji su načini evngeliziranja u tvom provincijskom bratstvu? Uvažavaju li načelo potrebnog traženja da «se evandjelje utjelovi stvaralački i odlučno»? Predloži neki drugi način evangelizacije koji bi se mogao ostvarivati u tvom mjesnom i provincijskom bratstvu da bi se bolje odgovorilo na zbiljske zahtjeve prostora u kojemu žive i djeluju braća.

18.

«Trebamo davati svjedočanstvo Boga koji je zajedništvo u različitosti i različitost u zajedništvu» (br. 42).

• *Pročitati*

Ponovno krenuti od Krista, br. 28-31.

• *Razmišljati*

Je li naš život «znak» Boga zajedništva? Naznači neke povoljne i druge nepovoljne znakove.

19.

«Naš oblik života ili *conversatio* iziskuje vjeru koja nas potiče da slijedimo put susreta i dijaloga; dovodi nas do mjesta društvenih razdora gdje se s našom braćom i sestrama sjedinjujemo u zajedničkom projektu mira i pravde» (br. 44).

• *Pročitati*

GG KK 89-110; *Vita consecrata* br. 83; *La vocazione dell'Ordine oggi*, nn. 20-25.31; *Evandjelje nas izaziva*, br. 24-38; *Strumenti di pace* (usp. Sadržaj).

• *Razmišljati*

Tko su naši «povlašteni» u djelu evngelizacije? Gdje i među koga se svrstavamo? Ima li naše mjesno i provincijsko bratstvo projekt za mir i pravедnost?

20.

«Biti bratstvo-u-poslanju uključuje veliki izazov obraćenja» (br. 45).

• *Pročitati*

GG KK 83-88; CPO/2001, *Documento finale*, str. 7-8; *Svi ste vi braća*, II,8; *Ratio Formationis Franciscanae*, br. 84-91; *Ratio Studiorum OFM*, br. 28-31.

• *Razmišljati*

Kako se formiramo i kako formiramo pripravnike za službu evangelizacije?

**PRIJEDLOZI
GENERALNOG KAPITULA**

«Duhovski kapitul», slavljen u Svetoj Mariji Andjeoskoj, od 25. svibnja do 21. lipnja 2003., odobrio je sljedeće prijedloge za šestogodište 2003. – 2009.

I. POTICANJE ŽIVOTA U REDU

GENERALNI DEFINITORIJ

1. Neka se nastave formativni susreti što ih nudi Generalna kurija novim provincijalima, generalnim pohoditeljima i odgovornima za početnu i trajnu formaciju; neka se preispitaju s obzirom na broj sastanaka, trajanja, metodologije, stila poticanja i cijene.

2. Za ostvarivanje što snažnijeg dijaloga, neka se General i Definitorij susretnu s pojedinim Konferencijama ili sa skupinom Konferencija najmanje jednom u šestogodištu; svaki pojedini definitor neka redovito sudjeluje na sastancima Konferencije ili svoje skupine Konferencija.

3. Neka Generalni definitorij i Konferencije promiču poticanje u Redu na osnovu prioriteta iz posljednjeg šestogodišta (duh molitve i pobožnosti, zajedništvo života u bratstvu, život u malenosti, siromaštvo i solidarnost, evangelizacija-poslanje, formacija i studiji), u svijetlu Generalovog izvješća s Generalnog kapitula 2003. i s posebnom pozornošću na vrijednosti *itinerancije* i dijaloga.

4. *Moratorijum* (usp. *Izvyješće Generalnog ministra*, br. 69.) neka se preoblikuje u zgodnu priliku u vlastitom projektu, u životu mjesnog bratstva i provincijskom projektu. Neka Generalni definitorij pomogne produbiti mu, prikladnim sredstvima, smisao i načine, kako bi postao mentalitet u Redu.

5. Generalni pohoditelj treba biti imenovan najmanje godinu dana prije slavlja kapitula u pojedinim jedinicama.

6. Neka Generalni definatorij ustanovi međunarodno povjerenstvo koje će proučiti probleme spolnog zlostavljanja nad djecom i odraslima ranjivima što su ga počinili franjevci i izradi smjernice kako bi jedinice bile opskrbljene prikladnim postupcima za suočavanje s ovim problemima. Te smjernice trebaju biti izradjene prije 2005.

GENERALNO TAJNIŠTVO ZA FORMACIJU I STUDIJE

Generalni kapitul traži da GTFS:

7. Poziva sve zadužene za trajnu formaciju na formativne susrete.

8. Pomaže Konferencije i jedinice pomagalicima za trajnu formaciju.

9. Pomaže provincijalima metodologijama koje mogu olakšati trajnu formaciju u pojedinim jedinicama.

10. Izradi formativne smjernice kako bi pomoglo jedinicama u razvijanju programa za praćenje franjevacu u razvoju.

JEDINICA

11. Svaka jedinica i svako mjesno bratstvo, neka vode računa o kulturalnim razlikama oko upravljanja i odgovornosti, pomažu franjevcima, poticanjem i pratnjom, koristiti dobro vrijeme u svojim obvezama i njegovati svoj duhovni život, kako bi se stvorio duboki osjećaj suodgovornosti i me-

djuovisnosti u bratskom životu. Svi franjevci i sva bratstva neka se zalažu u trajnoj formaciji.

12. Zajednički projekt neka bude sredstvo za uskladjivanje i provjeru ostvarenja prioriteta Reda u vlastitom svakodnevnom hodu.

13. Generalni kapitul naglašava potrebu za mjesnim kapitulima i kapitulima za obnovu. Neka se sve jedinice zauzmu kako bi se omogućilo svim franjevcima okoristiti se ovim iskustvom.

14. Neka sve jedinice predoče Generalnom definatoriju, prije 2004., uzroke koji su naveli na spolno zlostavljanje djece i odraslih što su ih počinili franjevci.

15. Za izbor generalnog pohoditelja, neka provincijski definatorij predloži tri imena Generalu koje može uzeti u obzir u odabiru generalnog pohoditelja.

II. MEDJUPROVINCIJSKA SURADNJA

16. Medjuprovincijska suradnja – u formaciji i studijima, u misijama *ad gentes* i u pučkim misijama, u prilikama lomova i zajedničkih projekata – je budućnost Reda. Jedinice, uz to, neka se otvore medjuprovincijskoj protegi, ne toliko jer su prisiljene od mjesnih ograničenja, nego kako bi ponovno stvorili sveopći duh Reda.

17. Jedinice, i najsiromašnije po članstvu, trebaju se osjećati dužne staviti velikodušno franjevce na raspolaganje Redu, kako bi sudjelovali u misionarskim djelatnostima i projektima sveopćeg bratstva.

18. Generalni kapitul preporuča Generalnom definatoriju

da uveća međunarodna bratstva (one vrste kao u Bruxellesu) kako bi pripravili franjevce za projekte franjevačke nazočnosti u rubnim područjima i za projekte podjele pluralnosti i *implantatio* Reda u područjima iznenadnih događaja.

III. EVANGELIZACIJA

TAJNIŠTVO ZA EVANGELIZACIJU

19. Neka tajništvo za evangelizaciju nastavi preinaku pastoralnog rada u župama kako bi se evangelizacija ostvarila u bratstvu, malenosti i suodgovornosti.

JEDINICA

20. Neka provincije i kustodije omoguće stvaranje i pojačanje evangelizatorskih bratstava, pokretljivih i stalnih, za ponovno postizanja osobnog susreta sa svijetom i, tako, postanu vidljiva nazočnost franjevacu u mjestima trpljenja i blizine s najudaljenijima.

KUSTODIJA SVETE ZEMLJE

21. Provincijali i kustosi, za vrijeme ovog šestogodišta, neka daju prvenstvo solidarnosti s Kustodijom Svete zemlje kao proročki znak jedinstva i različitosti za današnji svijet.

22. Generalni kapitul želi očitovati svoju blizinu i svoju potporu svim franjevcima koji rade u područjima u kojima vlada nasilje, poglavito onima koji djeluju u Svetoj zemlji.

IV. FORMACIJA

GENERALNI DEFINITORIJI

23. *Kuća za trajnu formaciju*

Neka uprava Reda izabere između postojećih kuća onu koja najbolje može ponuditi ovu uslugu.

24. *Pedagoški institut za formaciju odgojitelja*

Neka Generalni definatoriji ispita, za vrijeme ovog šestogodišnja, mogućnost za osnivanje Pedagoškog instituta za odgoj odgojitelja, pripajajući ovo novo središte, po mogućnosti, Institutu za duhovnost na PUA.

25. *Papinsko učilište Antonianum*

Neka nova uprava Reda nastavi s nastojanjima prethodne uprave u poboljšanju kakvoće i upravljanja PUA, dajući za to potrebnu pomoć.

26. *Druga središta za studij i istraživanja*

Neka nova uprava Reda doprinosi ojačanju središta za istraživanje (Grottaferrata, Skotističko povjerenstvo, Muski u Kairu, ...) i središta za studij koji postoje u nekim jedinicama. S tom svrhom, Kapitul traži od Generalnog tajništva za formaciju i studije da objavi pomagalo s potrebnim obavijestima o svim središtima studija u Redu.

27. *Via pulchritudinis*

Neka nova uprava Reda vrjednuje, po Generalnom tajništvu za formaciju i studije, *Via pulchritudinis* kao put za susret sa Stvoriteljem i podupire franjevce koji se bave umjetnošću (glazba, slikarstvo, arhitektura, kiparstvo ...).

GENERALNO TAJNIŠTVO ZA FORMACIJU I STUDIJE

28. *Tečaj za odgojitelje i prijedlozi za trajnu formaciju*

Neka se nastavi s tečajevima za trajnu formaciju za odgojitelje i ubrzanim tečajevima za trajnu formaciju za druge službe i dužnosti u Redu. Ove tečajeve, koje priredjuje Generalno tajništvo za formaciju i studije, neka upotpunjuju Konferencije.

JEDINICE I KONFERENCIJE

29. *Postulatura*

Neka provincije prirede i ostvare posve određen program za postulaturu, sa stalnim pratiteljima, kao početak stupnjevito i postupnog slijeda na formativnom putu.

30. *Izrazito franjevačka formacija*

U razdoblju privremenih zavjeta, neka sve provincije unaprijed osiguraju osobito, snažno, teorijsko-praktično vrijeme za izrazito franjevačku formaciju.

31. *Temeljita intelektualna formacija*

Neka sve jedinice Reda predlože i omoguće, za vrijeme početne formacije, temeljitu intelektualnu formaciju i potiču sve franjevece na studij, na čitanje i intelektualno produbljivanje u svim životnim razdobljima.

32. *Trajna formacija*

a. Neka provincije prirede i ostvare program trajne formacije koji obuhvaća cijeli život osobe i obrati posebnu pozornost:

- na formaciju gvardijana, prvih poticatelja bratskog života i drugih odgovornih za poticanje života u bratstvu;
- na pratnju franjevaca nakon svečanih zavjeta sa

svrhom da olakšaju njihovo trajno uključivanje u život bratstva. Ova bi pratnja trebala trajati od pet do deset godina.

- b.** Gore spomenuti program za trajnu formaciju neka teži olakšati, za čitav život, ljudski, kršćanski i franjevački razvoj.

33. *Subotnje razdoblje*

Neka svaki franjevac ima «hrabrosti zaustaviti se» (*Izvjješće...*, n.69). Uz to, neka provincije i konferencije pripreme program koji daje svakom franjevku mogućnost obnoviti i učvrstiti milost zvanja, svoj odnos s Bogom i braćom kao i svoje teološko i profesionalno posadašjenje.

34. *Ratio Studiorum*

Neka odgovorni u jedinicama Reda, u suradnji s GTFS, potiču pomno poznavanje i proučavanje sadržaja *Ratio Studiorum*.

35. *Učenje službenih jezika Reda*

Službeni jezici Reda su engleski, talijanski i španjolski. Odgovorni u jedinicama pozvani su omogućiti franjevcima učenje ovih jezika, pored vlastitog, poglavito u razdoblju početne formacije.

36. *Fakultet «Flagellazione»*

Neka Red i provincije imaju posebno zanimanje za Fakultet biblijskih znanosti i arheologije «Flagellazione» u Jeruzalemu, i nastoje dati predavače sposobne odgovoriti usmjerenjima i očekivanjima Crkve.

37. *Zaklad za formaciju i studije*

Neka se održava i razvija *Zaklad za formaciju i studije* doprinosima svih jedinica.

V. PRAVDA, MIR I OČUVANJE STVORENOGA

GENERALNI DEFINITORIJ

38. Kapitul traži od Generalnog definitorija da opskrbi ured za PMOS odgovarajućim osobama i sredstvima kako bi ispunio svoju svrhu.

JEDINICE REDA

39. Generalni kapitul traži da, u šestogodištu 2003.-2009. i uz pomoć ureda PMOS, sve jedinice Reda:

- a.** provjeravaju naš životni stil i njegov sraz sa stvorenim, usvajaju odgovornija ponašanja s obzirom na vlastito okruženje i šire etiku okoliša.
- b.** promiču stil života nenasilan, ali zauzet i daju posebnu pozornost rješenju sukoba;
- c.** posvećuju posebnu skrb izbjeglicama, iseljenicima, narodnim manjinama, osobama bez zemlje i prognanicima.

40. Generalni kapitul traži da, u trogodištu 2003.-2006., Savjet za gospodarska pitanja, na općoj i provincijskoj razini, izradi etičke odrednice za odgovorno korištenje dobara.

PAPINSKO UČILIŠTE ANTONIANUM

41. Generalni kapitul traži da se na PUA-u osnuju tečajevi posvećeni pravdi, miru i očuvanju stvorenoga, u kojima će se posvetiti posebna pozornost stvorenome i nenasilju; preporuča da se slični tečajevi ponude na svim franjevačkim institutima viših škola.

SLUŽBA ZA DIJALOG

42. Generalni kapitul ponovno ističe važnost *Službe za dijalog* u tri protege: ekumenski, međjureligijski dijalog i dijalog s kulturama; i traži da:

- a.** ova *Služba* bude uključena u «novo» Tajništvo za evangelizaciju;
- b.** se posveti posebna pozornost dijalogu s islamom.

TAJNIŠTVA PROVINCIJA I KONFERENCIJA ZA FORMACIJU I STUDIJE

43. Generalni kapitul traži da Tajništva provincija i konferencija za formaciju i studije ohrabre i njeguju proučavanje i sposobnost za dijalog i omoguće, u razdoblju početne formacije, stvarna iskustva dijaloga s drugim kulturama i religijama.

VII. SREDSTVA ZA PRIOPĆAVANJE

44. Sredstva za priopćavanje su danas djelotvorno sredstvo za evangelizaciju. Potrebno je formirati franjevce:

- kako bi radili s tim sredstvima za bolje služenje evandjelju;
- kako bi odgovorno koristili iste.

VIII. PODJELA DOBARA

NOVČANI ZAKLADI ZA KUĆE PODREDJENE GENERALNOM MINISTRU

Generalni kapitul određuje da:

45. Se stvore znatne novčane zalihe kako bi se odgovorilo na potrebe održavanja kuća podređenih Generalnom ministru.

46. Generalni definitorij, generalni ekonom i Ured za razvoj generalne kurije i PUA trebaju naći alternativne izvore prihoda kako bi se odgovorilo sadašnjim i budućim potrebama kuća i projekata podređenih Generalnom ministru.

47. Neka se odmah prouči stanje kuća podređenih Generalnom ministru s obzirom na upravljanje imovinom i osobljem.

NOVČANA POTPORA PROVINCIJA KUĆAMA PODREDJANIM GENERALNOM MINISTRU I OSNUTAK PRIČUVNOG ZAKLADA

Generalni kapitul odlučuje da:

48. Sve jedinice Reda uvrste u svoje računovodstvo opći zaklad sa svrhom da se stvore sredstva za održavanje kuća podređenih Generalnom ministru.

49. Taj će zaklad činiti:

- dobrovoljna darivanja provincija i pojedinih kuća iz provincija;
- pristojbe od 1%, namijenjene kuriji, od svih prodaja vlasništva koje učine provincije ili pojedine kuće.

NOVČANO PODUPIRANJE OBNOVE
«AULA MAGNA» NA PUA

Generalni kapitul određuje da:

50. se obnovi Aula Magna na PUA kako bi je prilagodili gradjevinskim propisima Europske zajednice.

51. bude prihvaćen prijedlog Generalnog definitorija za popravkom i obnovom *Aula Magna* i obližnjih prostora kako bi je potom iznajmili.

52. budući da ne postoji nikakav novčani zaklad kako bi se ostvarili ti radovi popravka i obnove, sve jedinice Reda trebaju dati, tijekom idućih 24 mjeseca, polovicu potrebnog iznosa kako bi se ostvarile gore spomenuti radovi – to jest, milijun i po eura od predviđenih tri milijuna – po sustavu «skupina» koji se koristi za godišnji doprinos Generalnoj kuriji. Uz to, svaka će jedinica godišnje trebati dati dodatni razmjerni doprinos. Ako se taj način pokaže težak za neku jedinicu, može se obratiti Generalnom ministru za moguća pojašnjenja.

53. neka Generalni ministar poduzme sve potrebno da se, u isto vrijeme, pokrene projekt za prikupljanje ostatka iznosa polazeći od drugih izvora prihoda.

54. godišnja zarada od iznajmljivanja (162.000 €) bit će korištena za gradjevinsko održavanje kuća podložnih Generalnom ministru.

ZAVOD SVETOG BONAVENTURE U GROTTAFERRATI

Generalni kapitul traži od Generalnog definitorija:

55. da imenuje povjerenstvo koje će proučiti druge mogućnosti za kuću u Grottaferrati;

56. da donese odluku, u šestogodištu, o kući u Grottaferrati, nakon što čuje mišljenje predsjednika konferencija.

**RAZDIOBA PO SKUPINAMA PROVINCIJA
ZA GODIŠNJI DOPRINOS GENERALNOJ KURIJI**

57. Generalni kapitul traži od Generalnog definitorija da preispita načine doprinosa jedinica Generalnoj kuriji. Neka Definitorij podloži tu preradbu predsjednicima konferencija u roku od dvije godine.

58. Neka na svakom Generalnom kapitolu predoči trenutno stanje doprinosa jedinica.

PROFESIONALNO DRUŠTVO ZA PREGLED RAČUNA

59. Neka Generalni definitorij povjeri, svake godine, vanjskom profesionalnom društvu zadaću provjere i nadzora računa generalnog ekonomata.